

KOOL: TRADITSIOONIDELT MUUTUSTELE

Tallinnas hiljuti aset leidnud seminarile venekeelse alternatiivhariduse küsimustes Eestimaal oli kokku tulnud hulganisti huvilisi. Oli teoreetikuid ja praktikuid, kellele pole ükskõik venekeelse hariduse olukord. Seetõttu pole imeks panna, et seminari alustati traditsioonilise hariduse probleemide arutamisest.

«Need on tänapäeval kõigile teada,» ütles seminarist osavõtnu, 4. kooli õppealajuhataja SVETLANA GRISANOVA. «Kuid peamine on venekeelses koolis praegu kvalifitseeritud kaadri küsimus. Kaadrit hakatakse eeskätt välja õpetama meie vabariigis ja välismaal. Sellele võib lisada ainelise baasi, mis on praegu samuti väga kehv. Need ongi programmküsimused, mis Eesti valitsus lahendama peab.»

Millistest koolidest oli seminaril jutt?

«Eialgu üheteistkümne-, hiljem kaheteistkümneklassilistest. Venekeelset kooli on Eestile raske lähendada, sest õpetame seniajani Vene NFSV programmide järgi. Seda ei tehta nimme, meie vabariigis ei ole veel välja töötatud programme venekeelsetele koolidele. Selleks, et vabariigi programmide järgi õpetama hakata, on vaja ka vastavaid õpikuid. Siin on asi surnud punktist liikuma hakanud. Juba koostatakse tehniliste õppeainete õpikuid, sellega tegelevad meie vabariigi tugevalmad pedagoogid. Usun, et tulemus saab hea. On üks asi, kui õpikuid koostavad koolist kaugel seisvad inimesed, ja hoopis midagi muud, kui seda teevad praktikud.»

Kaheteistkümneklassiline kool saab vene lastele seega võimalikuks alles siis, kui on valmis vastavad programmid ja õpikud. Kuid vene keeles ja teiste rahvuste keeltes töötavate koolide tegevuse koordineerimise osakonna juhataja ütles, et kindlasti peavad meie vabariigis alles jääma mõned koolid, kus õpitakse Vene NFSV programmide järgi. Seda nende vanemate lastele, kes peavad elukutse tõttu tihti elukohta vahetama.»

See kõik käis traditsioonilise kooli kohta, seminari peateema oli aga ju alternatiivharidus?

«Sellele küsimusele pühendati seminaripäev Tartus. Juttu oli muu hulgas gümnaasiumide asutamisest meie vabariigis. Haritud inimesi on meil praegu väga vaja. Ent kui vaevaliselt alternatiivhariduse sisseseadmine läheb! Kuigi ladusasti pole see edenenud isegi Tallinnas ja Tartus, kus kaadriprobleemi on palju lihtsam lahendada. Pole raha. Riias on aga küsimus juba lahendatud. Seal tööle pandud lütseum saab raha nii linna haridusosakonnalt kui ka vene kultuuriseltsilt. Õppimine on tasuta, kuid õppemaks ei ole suur.»

Lütseum moodustati ühe kooli baasil, esimesed õpilased on kaheksanda klassi lapsed, kellest saavad esmakursuslased. Õpetatakse kolmele kursusele ettenähtud eriprogrammi järgi. Lütseumis on esikohal humanitaardistsipliinid. Õpetajateks on Riia Ülikooli õppejõud. Lütseumi osakond vastab ülikooli osakonnale.

Mõni sõna programmist. Loomulikult tuli loobuda ühest-teisest, mis üldkoolile kohustuslik on. Programm on originaalne, õpetajate endi koostatud. Usun, et see on väga põhjaliku ja hoolika töö tulemus. Enne kui neile anti õigus selle järgi õpetama hakata, pidid autorid programmi kaitsma õpetatud nõukogus. Nüüd on esimene õppeaasta seljataga.»

Tuleb välja, et entusiastid, kes tõstatasid Kohtla-Järvel gümnaasiumi asutamise küsimuse, olid juba ette määratud ebaõnnele. Või järsku ei alustatud õigel ajal? Ehk kiirustati liialt?

«Sugugi mitte, minu arust oleme hiljaks jäänud. Kes teab, kui oleksime varem peale hakanud, oleks praegu juba tegelik alus olemas. Saan muidugi hästi aru, et Kohtla-Järvel on see ränk töö. Teistes linnades on teaduskeskused, seega ka potentsiaalsed pedagoogilised jõud, kuid pole raha. Meil ei ole aga üht ega teist. Ent ei maksa ka üleliiga kurta, häid õpetajaid siiski leiduks. Aga raha... Peale selle näib mulle, et linnavõimud ei suutu alternatiivharidusse ei tõsiselt ega pealiskaudselt, nad ei suutu sellesse üldse kuidagi.»

Kas see idee teid ennast meelitab?

«Jah. Ja peale minu veel paljusid. Kas või näiteks sellepärast, et keeli, mida praegusaja inimene nii väga vajab, hakatakse seal õpetama sootuks paremini kui harilikus koolis. Tuletan meelde suure Goethe sõnu, et ta oli inimene just nii mitu korda, kui mitut keelt ta valdas.»

Kui teid, võõrkeeleeõpetajat, palutakse gümnaasiumi õpetama tulla, kas oleksite siis nõus?

«Jah. Läheksin sinna heameelega. Mitte ainult sellepärast, et gümnaasiumist saab prestiižikas õppeasutus. Esiteks olen kindel, et kui meil kunagi gümnaasium asutatakse, tekib seal loominguline õhkkond. Teiseks tuleb omaenda haridustaset pidevalt tõsta, muidu poleks seal midagi teha. Gümnaasiumi koguneiks tugev mõttekaaslaste kollektiiv ning seal saaks inimene tõesti rõõmuga tööd teha. Mõtlen töö- ja õppemotiivide suhteid. Mõtlen nii õpetajatele kui õpilastele. Aga millal see kõik tuleb ja kas seda üldse tuleb?»

Sofja BAUER